

Saksframlegg

Saksnr	Utvalg	Type	Dato
037/16	Planutvalget	PS	31.08.2016

Saksbehandler	Arkiv	ArkivsakID
Øyvind Raen	K3 - &13, K2 - S11	16/1603

Brufossen kraftverk - høringsuttalelse fra Birkenes kommune

Administrasjonens forslag til vedtak:

Kommunestyret stiller seg positive til søknad om konsesjon for Brufossen kraftverk. Det forutsetter imidlertid at:

- Avbøtende tiltak vurderes for utslipp av vann slik rapporten om biologisk mangfold anbefaler.
- Det tilrettelegges for friluftsliv i området med tursti/turstier og parkeringsplass.
- NVE vurderer samlet påvirkning fra tiltak i vassdraget og legger dette til grunn for vurdering av konsesjon og evt avbøtende tiltak.

Vedlegg:

Høringsbrev

Søknad om konsesjon for bygging av Brufossen kraftverk

Kunngjøring og orientering

Planutvalget - 037/16

PL - behandling:

Teknisk sjef Halvor Nes og arealplanlegger Øyvind Raen besvarte spørsmål.

Forslag fra Sp v/Anders S Topland: Kommunestyret stiller seg positive til søknad om konsesjon for Brufossen kraftverk. Det forutsetter imidlertid at:

- Avbøtende tiltak vurderes for utslipp av vann slik rapporten om biologisk mangfold anbefaler.
- NVE vurderer samlet påvirkning fra tiltak i vassdraget og legger dette til grunn for vurdering av konsesjon og evt avbøtende tiltak.

Tilleggsforslag fra Anne Kari Birkeland KrF: Den videre saksbehandling må ta hensyn til naboer som kan bli berørt av tiltaket.

Konsekvenser ovenfor inntaket, mht. Badeplass og allmennhetens interesser, blir vurdert.

Topland trakk Sps forslag.

Fellesforslag fra Sp og Ap: Strekpunkt 2 endres til: Friluftslivet i området med tursti/turstier og parkeringsplass skal ivaretas.

Avstemming: Administrasjonens forslag til vedtak kulepunkt 1 og 3, enstemmig 9 stemmer.
Fellesforslaget fra Sp og Ap til kulepunkt 2, enstemmig 9 stemmer.
Tilleggsforslaget fra Anne Kari Birkeland Krf, enstemmig 9 stemmer.

PL - vedtak:

Kommunestyret stiller seg positive til søknad om konsesjon for Brufossen kraftverk. Det forutsetter imidlertid at:

- Avbøtende tiltak vurderes for utslipp av vann slik rapporten om biologisk mangfold anbefaler.
- Friluftslivet i området med tursti/turstier og parkeringsplass skal ivaretas.
- NVE vurderer samlet påvirkning fra tiltak i vassdraget og legger dette til grunn for vurdering av konsesjon og evt avbøtende tiltak.
- Den videre saksbehandling må ta hensyn til naboer som kan bli berørt av tiltaket. Konsekvenser ovenfor inntaket, mht. badeplass og allmennhetens interesser, blir vurdert.

Link til andre dokumenter

Saksopplysninger:

Høringsfristen for merknader og kommentarer til søknaden var i utgangspunktet 30. juni 2016. Birkenes kommune har imidlertid fått utsettelse på høringsfristen slik at saken kunne behandles av planutvalget.

Bakgrunn

NVE har mottatt søknad fra Bekk og strøm AS om tillatelse til å bygge et småkraftverk i Rettåna i Birkenes kommune (Brufossen).

Det er også søkt om tillatelse etter energiloven for bygging og drift av Brufossen kraftverk med tilhørende koblingsanlegg og kraftlinje.

Kraftverket er planlagt med inntak på kote 186,8 og kraftstasjon på kote 168,5 cirka 300 m vest for Fv. 406. Vannveien er omsøkt som tunnel på vestsiden av elveløpet med lengde cirka 720 m. Det vil bygges cirka 180 m ny, permanent vei fra eksisterende skogsbilvei (Bomsteveien) til inntaket og cirka 330 m ny, permanent vei fra Fv. 406 til kraftstasjonen. I tillegg kan det bli etablert en cirka 150 m

midlertidig anleggsvei til kraftstasjonen fra veien sør for Rettåna. Kraftverket vil ha en installert effekt på 2,4 MW og en årlig middelproduksjon på cirka 7,2 GWh. Det planlegges slipp av minstevannføring på 300 l/s hele året.

Det er NVE som er behandler slike saker, og denne saken gjelder innspillet kommunen skal gi til videre saksbehandling.

NVE har sendt søknaden på høring til berørte parter, fylkesmannen, fylkeskommunen, andre statlige forvaltningsorganer og interesseorganisasjoner. Etter at høringsuttalelsene er mottatt av NVE gis søker mulighet til å uttale seg før det gjennomføres en befaring i området. Alle som har uttalt seg i saken inviteres til befaring.

Energianlegg trenger ikke å behandles etter plan- og bygningsloven, men innsigelsesinstituttet gjelder, jf. vannressurslovens §24. Berørte myndigheter, som for eksempel kommunen har derfor både uttalerett og innsigelsesmulighet.

For Birkenes kommune er det særlig forholdet til gjeldende arealplaner, innbyggernes interesser og forholdet til landbruk, natur og friluftsliv som står sentralt i vurderingen av saken.

Vurdering

Birkenes kommune har tidligere stilt seg positive til lignende kraftverk i kommunen. Vannkraftverk gir ren energi og bidrar således til satsing på fornybare energikilder fremfor bruk av fossile energikilder. Anlegget er beregnet å kunne produsere nok energi til å forsyne 480 husstander per år. Økonomisk vil en utbygging gi ekstraintekter til grunneier i området. Det vil også bli noen skatteinntekter av en utbygging, men det er ikke gjort noen analyse eller gitt noe estimat på hvor mye et slikt anlegg vil generere. I direkte skatteinntekter vil det være eiendomsskatt (verker og bruk). Videre vil det i anleggsfasen kunne gi noe arbeid til lokale håndverkere og entreprenører. Søker mener også at anlegget vil generere noe inntekt og styrke lokal bosetting i driftsfasen. Det er generelt en svakhet i søknaden at det argumenteres for positive (særlig økonomiske) virkninger av tiltaket, men det kun gjøres noen antakelser om positiv virkning.

Det er liten tvil om at det først og fremst er naturen som blir skadelidende ved en slik utbygging. En utbygging vil gi redusert vannføring i utbyggingsstrekningen og det vil bli synlige inngrep i landskapet. Det er liten tvil om at grunnlaget for eksisterende liv i det som i dag er hovedvannåren vil bli noe endret, men det er usikkerhet om omfanget jf. rapport om biologisk mangfold i søknaden. Birkenes kommune fikk i 2015 gjennomført en kartlegging av viktige friluftslivsområder. Kartleggingen har delt inn verdiene i tre kategorier (registrert friluftsområde, viktig friluftsområde, svært viktig friluftsområde). Store deler av utbyggingsområdet er i den kartleggingen vurdert som viktig friluftsområde. I forhold til landskapsbildet vil det gi en endring i opplevelsen av området om det bygges veier og en kraftstasjon. Samtidig vil en vei alltid øke fremkommeligheten, noe som gir økt tilgjengelighet, men opplevelsen blir endret.

Inngrep: Ved inntaket vil det bli bygget en terskel for å sikre jevn vanntilførsel til anlegget. Det er ikke snakk om å bygge demning i tradisjonell forstand og vann vil kunne flyte fritt over terskelen. Dette vil allikevel gi endringer i landskapsbildet, samt at vei ned til inntaket nødvendigvis vil medføre at det blir store skjæringer/fyllinger i helningen ned mot elva. Ved selve kraftstasjonen vil det være behov for et bygg, samt snuplass og vei inn til området. Dette vil endre områdets karakter rundt dagens kulp markant. Uttak av masse for å lage tunnelen vil gi en overflødig masse tilsvarende ca. 1000

lastebillass (11 000m³) som må mellomlagres før det evt kan benyttes i andre prosjekter.

Kommuneplanen: Området er i kommuneplanen avsatt til LNF-område, samt at det er merket hensynssone særlig hensyn naturmiljø. Ved en tillatelse til utbyggingen er det uten tvil tilsidesettelse av dette formålet i kommuneplanen.

Vannføring: I kapittel 3 i søknadsteksten er det foretatt noen vurderinger av vannføringsvariasjonene i løpet av et år. Anlegget vil naturlig nok føre til at gjennomsnittsvannføring i hovedløpet blir markant lavere i under et normalår. Det legges opp til en minstevannføring, men i et tørt år vil dette bli svært synlig og kunne gi konsekvenser for liv i elva. Ut ifra de grafene som presenteres i søknaden (side 22 og 23) vil det i et normalår bli langt flere dager med lavere vannføring i elva.

Natur/miljø: Birkenes kommune har i denne saken beklagelig nok ikke hatt mulighet til å få en uttalelse fra naturforvalter i kommunen. Det registreres imidlertid at det kun er gjennomført én befarings i området i en periode med høy vannføring i forbindelse med utarbeidelsen av rapporten om biologisk mangfold. Det ble i forbindelse med dette ikke registret rødlistede arter i området og virkningsomfanget vurderes til å være lite negativt. Skalaen strekker seg fra stor negativ til stor positiv virkning (side 16 i vedlegg om biologiske utredninger). Rapporten om biologisk mangfold peker også på et alternativt slipp av vann som et avbøtende tiltak for å redusere virkningene av kraftverket. Dette er ikke vurdert i søknaden, men er etter rådmannens vurdering noe som burde undersøkes nærmere.

Samlet belastning: Rettåna leder videre ned til Uldalsvassdraget. Lenger ned i Rettåna er det gitt tillatelse til anleggelse av ytterligere et kraftanlegg. Det er også enten gitt tillatelse til eller etablert vannkraftverk andre steder i den delen av kommunen. Det bør etter som det skjer videre utbygging også foretas en vurdering av om det samlede belastningen etter hvert blir for stor både for natur og i forhold til friluftslivet. Dette er ikke gjort i foreliggende søknad.

Rådmannens samlede vurdering:

Fordelene og ulempene i denne saken deler seg i stor grad rundt det klassiske skillet mellom å tillate menneskelig aktivitet i et naturområde eller verne rester av naturområder både for det biologiske mangfoldet og for friluftslivet. En utbygging vil gi noen konsekvenser for livet i elva, men inngrepene i selve elva er allikevel relativt små. Den største endringen vil skje i landskapet rundt. I en vanlig dispensasjonssak etter plan og bygningsloven ville hensynet til LNF-området og hensynssonen veie tungt i avgjørelsen. I denne saken er det imidlertid også noen fordeler i forhold til samfunnets interesser for øvrig gjennom at det vil kunne genereres noen inntekter til kommunen. De faktiske inntektene vet vi imidlertid ikke noe om på det nåværende tidspunkt. Et slikt anlegg vil også bidra til å øke andelen ren kraft.

For friluftslivet kan et mulig avbøtende tiltak være at det legges til rette for tursti og parkering i området som ytterligere gjør det mulig å få gode naturopplevelser til tross for utbygging i området. På den måten kan en utbygging som i utgangspunktet er til hinder for naturopplevelser gi en positiv virkning for friluftslivet.

I sin rapport (biologisk mangfold, vedlegg til søknaden) foreslås det at vann slippes i en naturlig vannvei/kløft fra stasjonen. På den måten vil man unngå å grave nær elvebredden og vannet får et mer naturlig utløp. Rådmannen mener at dette er et avbøtende tiltak som bør vurderes som krav i en eventuell tillatelse.

Anbefaling

Birkenes kommune ser med bekymring på den totale belastning for vassdraget og områdene rundt hvor det entent er gitt eller vurdres konsesjoner og ber NVE vurdere samlet påvirkning fra tiltak i vassdraget og legge dette til grunn for vurdering av konsesjon og evt avbøtende tiltak. Rådmannen anbefaler allikevel at kommunestyret stiller seg positive til søknad om konsesjon for Brufossen kraftverk. Det forutsettes at:

- Avbøtende tiltak vurderes for utslipp av vann slik rapporten om biologisk mangfold anbefaler.
- Det tilrettelegges for friluftsliv i området.
- NVE gjør en vurdering av den totale belastningen for vassdraget.